EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 27.4.2022.
SWD(2022) 650 final

# RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

# SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROCJENI UČINKA

***priložen dokumentu***

**Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća**

**o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravkom (preinaka)**

{COM(2022) 650 final} - {SEC(2022) 200 final} - {SWD(2022) 651 final}

**Sažetak**

**Zakonodavna inicijativa o reviziji Direktive o osobama s dugotrajnim boravkom (program rada Komisije za 2021.)**

**A. Potreba za djelovanjem**

**Zašto? Koji se problem rješava?**

Glavni je cilj Direktive o osobama s dugotrajnim boravkom integrirati državljane trećih zemalja koji dugoročno borave u državama članicama. To je ključni element u promicanju gospodarske i socijalne kohezije, temeljnog cilja EU-a. U tu se svrhu Direktivom utvrđuju uvjeti pod kojima državljani trećih zemalja koji zakonito i neprekinuto borave u državi članici mogu steći „status osobe s dugotrajnim boravkom u EU-u”. Međutim, kako je već istaknuto u izvješću o provjeri primjerenosti zakonitih migracija iz 2019. i izvješću o provedbi, neki neriješeni problemi i dalje sprečavaju potpuno postizanje ciljeva Direktive. Konkretno:

1) mnogi državljani trećih zemalja suočavaju se s nizom **prepreka u stjecanju statusa osobe s dugotrajnim boravkom u EU-u** i stoga ne mogu ostvariti taj status, koji bi im omogućio integraciju u društvo zemlje domaćina
2) postoje **prepreke za integraciju osoba s dugotrajnim boravkom u EU-u** zbog nedovoljne jasnoće i dosljednosti u pravima koja se stječu tim statusom
3) državljani trećih zemalja s dozvolom za dugotrajni boravak u EU-u suočavaju se s nizom **prepreka u ostvarivanju prava na kretanje i boravak u drugim državama članicama**.

**Što se nastoji postići ovom inicijativom?**

**Opći su ciljevi inicijative** sljedeći:

1) osigurati učinkovito upravljanje migracijskim tokovima u EU-u približavanjem i usklađivanjem nacionalnih zakonodavstava država članica
2) osigurati pravedno postupanje prema državljanima trećih zemalja koji zakonito borave u EU-u
3) povećati konkurentnost i ubrzati gospodarski rast EU-a.

**Posebni ciljevi politike** odnose se na prethodno navedene glavne probleme, a želi se postići sljedeće:

1) uspostaviti usklađeniji, učinkovitiji i pravedniji sustav za stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravkom u EU-u
2) osobama s dugotrajnim boravkom olakšati ostvarenje prava na preseljenje i boravak u drugim državama članicama (mobilnost unutar EU-a)
3) unaprijediti prava osoba s dugotrajnim boravkom i njihovih obitelji.

**Koja je dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a?**

Države članice ne mogu same ostvariti sveobuhvatni cilj, odnosno unaprijediti primjenu statusa osobe s dugotrajnim boravkom u EU-u. Za daljnje poboljšanje tih zajedničkih postupaka potrebno je djelovanje EU-a. Prethodno navedeni problemi vjerojatno će potrajati, a izravno su povezani s postojećim propisima. Konkretno, učinkovita pravila o mobilnosti unutar EU-a mogu se definirati samo na razini EU-a.

**B. Rješenja**

**Koje su se zakonodavne i nezakonodavne opcije razmatrale? Postoji li najpoželjnija opcija? Zašto?**

U procjeni učinka ocjenjuju se **četiri opcije** s različitim razinama intervencije EU-a.

- **1 opcija** uključuje **nezakonodavne mjere** čiji je cilj poboljšati provedbu Direktive i promicati status osobe s dugotrajnim boravkom u EU-u.
- **2. opcija** obuhvaća **ciljanu reviziju Direktive** kako bi status osobe s dugotrajnim boravkom postao ravnopravniji statusu državljana zemlje članice tj. kako bi se poboljšala prava osoba s dugotrajnim boravkom, što uključuje mobilnost unutar EU-a.
- **3. opcija** podrazumijeva **širu reviziju Direktive** koja uključuje mjere iz 2. opcije te olakšavanje uvjeta za stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravkom u EU-u.
- **4. opcija** uključuje **sveobuhvatnu zakonodavnu reviziju Direktive** kojom bi se uspostavio jedinstveni status stalnog boravka u EU-u, ukinuli nacionalni sustavi te bi se osobama s dugotrajnim boravkom dalo

pravo na slobodno kretanje unutar EU-a.

**Najpoželjnija je opcija 3**. Njome bi se pridonijelo rješavanju svih utvrđenih problema i poboljšala opća provedba Direktive. Ta opcija ima najbolji društveni i gospodarski učinak i politički je najizvedivija.

**Tko podržava koju opciju?**

**Europski parlament** zalaže se za zakonodavnu reviziju Direktive kojom bi se obuhvatila sva utvrđena problematična područja. Neke **države članice** izrazile su zabrinutost zbog zakonodavne revizije Direktive, dok su druge otvorene za promjene predviđene u 2. i 3. opciji. Sve su se države članice usprotivile sveobuhvatnoj reviziji. Većina **dionika** koji su sudjelovali u savjetovanjima (civilno društvo, gospodarski i socijalni partneri te stručnjaci za zakonite migracije) podržala je mjere iz 2. i 3. opcije.

**C. Učinci najpoželjnije opcije**

**Koje su prednosti najpoželjnije opcije?**

Najpoželjnija opcija uključuje mnoge mjere kojima bi se uklonila većina utvrđenih nedostataka u Direktivi u svim problematičnim područjima. Očekuje se da će se najpoželjnijom opcijom ostvariti socijalne i gospodarske koristi. Gospodarske koristi temelje se na pretpostavkama da bi veći broj državljana trećih zemalja dobio pristup statusu osobe s dugotrajnim boravkom u EU-u i pripadajućim pravima te da bi se veći udio državljana trećih zemalja odlučio preseliti u drugu državu članicu. To bi dovelo do većih ukupnih poreznih prihoda, veće produktivnosti i potrošnje te bržeg gospodarskog rasta. Najpoželjnijom opcijom politike postigla bi se veća usklađenost sa sudskom praksom Suda Europske unije.

Naposljetku, očekuje se da će najpoželjnija opcija biti najbolja za usuglašavanje povremeno različitih stajališta dionika (vidjeti prethodni odjeljak) i stoga je i politički najizvedivija.

**Koji su troškovi najpoželjnije opcije?**

Procijenjeni troškovi najpoželjnije opcije uključuju sljedeće troškove za države članice:

- jednokratni administrativni troškovi: 781 000 EUR
- periodični administrativni troškovi: 151 000 EUR
- jednokratni troškovi usklađivanja: 452 000 EUR
- periodični troškovi usklađivanja: 900 000 EUR.

Procjenjuju se i sljedeće periodične uštede troškova (u prosjeku svake godine):

- države članice: 24 500 EUR
- državljani trećih zemalja: 1 145 000 EUR
- poduzeća iz EU-a: 112 700 EUR.

**Kako će to utjecati na poduzeća, mala i srednja poduzeća (MSP-ove) i mikropoduzeća?**

Poduzeća bi imala koristi od najpoželjnije opcije, posebno od mjera za olakšavanje mobilnosti unutar EU-a. Poslodavci, a posebno MSP-ovi, dobili bi pristup većem broju kvalificiranih državljana trećih zemalja koji već zakonito borave u EU-u.

**Hoće li to bitno utjecati na državne proračune i uprave?**

Nacionalna tijela morat će prilagoditi postojeće postupke i osigurati usklađenost s novim pravilima zbog mehanizma jednakih uvjeta, izmijenjenih uvjeta za stjecanje statusa i mjera za mobilnost unutar EU-a. Međutim, najpoželjnijom opcijom postiže se znatno pojednostavnjivanje, čime se u određenoj mjeri kompenziraju administrativni troškovi i troškovi usklađivanja.

**Hoće li biti drugih bitnih učinaka?**

Najpoželjnija opcija imat će pozitivan učinak na državljane trećih zemalja, koji će imati koristi od mjera kojima se uvode jednaki uvjeti. Imat će stvaran izbor između dozvole za dugotrajni boravak u EU-u i nacionalnih dozvola za dugotrajni boravak, moći će lakše ispuniti uvjete za stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravkom u EU-u i imati koristi od poboljšanih prava, uključujući pravo na mobilnost unutar EU-a, i mogućnost kružne migracije.

**D. Daljnje mjere**

**Kad će se predložene mjere preispitati?**

Člankom 24. Direktive već su predviđene obveze izvješćivanja, tj. Komisija treba redovito podnositi izvješće o primjeni Direktive u državama članicama i predlagati izmjene koje smatra potrebnima. To će se načelo primjenjivati i na promjene u reviziji Direktive.